

Från födelsetal till välfärd: familjens roll i att möta en krisande värld

TL;DR:

- Världens sjunkande födelsetal och åldrande befolkning hotar social stabilitet och framtida välfärdssystem.
- Forskning visar att starka familjestrukturer främjar både individens välmående och samhällets motståndskraft.
- En modell som uppmuntrar gemenskap och generationsöverskridande ansvar kan vara nyckeln till att lösa dessa utmaningar.

I en tid präglad av demografiska och sociala utmaningar erbjuder den islamiska familjestrukturen en väg till balans och hållbarhet. **Globalt ser vi hur födelsetalen sjunker** dramatiskt i många delar av världen, vilket påverkar samhällets stabilitet och långsiktiga överlevnad. Enligt en rapport från *OECD* har fertiliteten i många utvecklade länder sjunkit avsevärt, vilket skapar en situation där befolkningen åldras snabbare än den förnyas. Födelsetalen har sjunkit från 4,86 barn per kvinna 1950 till 2,31 barn 2023, och denna trend förväntas fortsätta om inga åtgärder vidtas. I vissa länder når fertiliteten inte ens ersättningsnivån på 2,1 barn per kvinna. Detta skapar en rad utmaningar som kan hota samhällets långsiktiga överlevnad.

Den islamiska familjestrukturen erbjuder dock en modell där barn ses som en välsignelse och ett kollektivt ansvar, inte en börda eller ett individuellt

Från födelsetal till välfärd: familjens roll i att möta en krisande värld

val. I kontrast till den moderna tendensen att separera individens behov från familjens behov, betonar Islam familjen som den centrala enheten i samhället. Genom att prioritera barnens välmående – både materiellt och emotionellt – läggs grunden för ett stabilt och hållbart samhälle. *Forskning från Milbank Memorial Fund* visar att sociala investeringar som barnomsorgssubventioner och föräldraledighet kan öka födelsetalen, vilket är avgörande i länder med låga fertilitetsnivåer.

Ansvar och balans inom familjen är avgörande. Koranen föreskriver att makar har kompletterande roller, där varje medlem i familjen bär sitt ansvar i en dynamisk balans. Detta motsäger inte moderna synsätt på jämställdhet, utan erbjuder istället en modell där ansvarsfördelningen bygger på samarbete och ömsesidig respekt. *”Männen ansvarar för kvinnorna på grund av vad Gud har givit dem och vad de spenderar”* (Koranen, 4:34). Det är en uppmaning till ett gemensamt ansvar som skapar stabilitet i familjen och, i förlängningen, i hela samhället. *Studier visar att starka familjeband och samarbete inom familjen minskar social isolering och psykisk ohälsa* (Lantz, P., *”The Social Determinants of Declining Birth Rates in the United States”*).

Men en av de största utmaningarna som världen står inför är befolkningens åldrande. Med fler äldre och färre unga blir kravet på välfärdssystem och vårdinstitutioner allt större. Enligt *OECD* riskerar många länder att stå inför en välfärdskris om familjer inte tar ett större ansvar för omsorgen om de äldre. Här blir den islamiska modellen avgörande. Islam uppmanar till att visa *respekt och omsorg för äldre*, särskilt för föräldrar. I Koranen står det: *”Visa godhet mot era föräldrar. Om en eller båda når hög ålder hos dig, säg då aldrig ett föraktfullt ord och tillrättvisa dem inte, utan tala till dem med respekt och ödmjukhet”* (Koranen, 17:23).

Genom att lyfta fram familjens roll som skyddsnät kan samhällen minska beroendet av externa vårdinstitutioner. Forskning visar att äldre som vårdas i familjehem upplever högre livskvalitet och kräver mindre stöd från det offentliga systemet. *Den islamiska familjesynen*, där alla generationer har ett ansvar för varandra, erbjuder en strukturell lösning som stärker både individen och samhället i stort.

Den islamiska familjestrukturen kan därför ses som en hållbar lösning för att möta samtida utmaningar. Genom att betona starka familjeband, ömsesidigt ansvar och respekt för alla generationer, bygger Islam en grund för ett stabilt och harmoniskt samhälle. Vetenskapliga studier stödjer detta: samhällen där familjen är stark har visat sig vara mer

Från födelsetal till välfärd: familjens roll i att möta en krisande värld

motståndskraftiga mot ekonomiska och sociala kriser. *”Familjer med starka band skapar en stabilitet som motverkar samhällsliga upplösningar och kriser”* (OECD-rapporten *”Declining fertility rates put prosperity of future generations at risk”*).

Slutligen visar Islam att styrka ligger i gemenskap. I en värld där individualism och ensamhet blir alltmer utbredda, erbjuder den islamiska familjemodellen en motvikt, en plats där alla generationer – unga som gamla – har en roll att spela och ett ansvar att bära. Denna struktur främjar inte bara stabilitet för nuet, utan banar också vägen för en hållbar och harmonisk framtid för kommande generationer.